

गाथिनो विश्वामित्रः। विश्वे देवाः। त्रिष्टुप्।

प्र मे विविक्काँ अविदन्मनीषां धेनुं चरन्तीं प्रयुतामगौपाम्।

सद्यश्चिद्या दुदुहे भूरि धासेरिन्द्रस्तदग्निः पनितारो अस्याः ॥ ३.०५७.०१

विविक्वान्- विवेकीन्द्रः। मे- मम। मनीषामयीम्। चरन्तीम्- सरन्तीम्। प्रयुताम्- पृथग्भूताम्।

अगोपाम्- स्वच्छन्दगामिनीम्। धेनुम्- गाम्। गौश्चिद्रश्मिः श्रुतौ। प्र- प्रकर्षेण। अविदत्-

लेभे। या। सद्यः- क्षणेन। भूरि- प्रभूतम्। धासेः- धनम्। दुदुहे- दोग्धि। अस्याः- एतस्या

गोः। इन्द्रः। अग्निः। इतरे देवाश्च। अस्याः- एतस्या धेन्वाः। पनितारः- स्तोतारः ॥१॥

इन्द्रः सु पूषा वृषणा सुहस्ता दिवो न प्रीताः शशयं दुदुहे।

विश्वे यदस्यां रणयन्त देवाः प्र वोऽत्र वसवः सुम्नमश्याम् ॥ ३.०५७.०२

इन्द्रः- ईशनाधिदेवता। पूषा- पोषकः सूर्यः। सुहस्ता- शोभनपाणी। वृषणा- वर्षकावश्विनौ।

प्रीताः- यज्ञेन प्रीयमाणाः। दिवः- नभसि। न- सम्प्रति। शशयम्- शयानं मेघम्। दुदुहे- दुहन्ति।

विश्वे- सर्वे। देवाः। अस्याम्- एतस्याम्। रणयन्त- रमन्ते। अत्र- अस्मिन् स्थाने। वसवः- हे

शरण्या देवाः। वः- युष्माकम्। सुम्नम्- आनन्दम्। अश्याम्- अनुभवेयम् ॥२॥

या जामयो वृष्णा इच्छन्ति शक्तिं नमस्यन्तीर्जानते गर्भमस्मिन्।

अच्छा पुत्रं धेनवो वावशाना महश्चरन्ति बिभ्रतं वर्षाणि ॥ ३.०५७.०३

याः। जामयः- ओषधयः। जमन्ति वर्षाकाले प्रादुर्भवन्तीत्योषधय एव जामयः। वृष्णे-

वर्षकायेन्द्राय। शक्तिम्। इच्छन्ति- कामयन्ते। नमस्यन्तीः- इन्द्राय नमस्कुर्वाणाः। अस्मिन्-

इन्द्रे। गर्भ- गर्भाधानसामर्थ्यम्। जानते- जानन्ति। वावशानाः- कामयमानाः। धेनवः-

ओषधयः। महः- महान्ति। वपूंषि- रूपाणि। बिभ्रतम्। पुत्रम्- ब्रीहियवादिरूपफललक्षणं
तनयम्। अच्छ- आभिमुख्येन। चरन्ति- प्राप्तुवन्ति ॥३॥

अच्छा विवकि॒ रोद॑सी सु॒मेके॒ ग्राव्णो॑ युजा॒नो अध्व॑रे मनी॒षा।

इ॒मा उ॑ ते म॒नवे॒ भूरि॑वारा ऊ॒र्ध्वा भ॑वन्ति दर्श॒ता यज॑त्राः ॥ ३.०५७.०४

ग्राव्णः- सोमाभिषवकरग्राव्णः स्थैर्यप्रतीकान्। युजानः। अध्वरे- यज्ञे। मनीषा- मनीषया।
सुमेके- सुरूपिण्यौ। रोदसी- द्यावापृथिव्यौ। अच्छ- अभिलक्ष्य। विवकिम- स्तौमि। इमाः- इमे।
ते- तव। भूरिवाराः- अतीव वरणीयाः। ऊर्ध्वाः। दर्शताः- दर्शनीयाः। यजत्राः- यजमानरक्षका
रश्मयः। भवन्ति ॥४॥

या ते॑ जि॒ह्वा मधु॑मती सु॒मेधा अग्ने॑ दे॒वेषु॑च्यत उ॒रूची॑।

तये॒ह विश्वाँ॑ अ॒वसे॒ यज॑त्रा॒ना सा॑दय पा॒यया॑ चा॒ मधू॑नि ॥ ३.०५७.०५

अग्ने- सत्क्रतो पावक। या। ते- तव। मधुमती- मधुरा। जिह्वा। उरूची- विस्तृता। सुमेधा-
शोभनमेधासम्पन्ना। देवेषु- देवतासु। उच्यते। तथा। इह- अत्र। विश्वान्- सर्वान्। यजत्रान्-
यजनीयान्। अवसे- रक्षायै। आ सादय- उपवेशय। मधूनि- रसान्। पायय- अनुभावयत।
च ॥५॥

या ते॑ अग्ने॒ पर्व॑तस्येव॒ धारा॑सश्चन्ती पी॒पय॑द्देव चि॒त्रा।

ताम॒स्मभ्यं॑ प्र॒मतिं॑ जा॒तवे॒दो वसो॑ रास्व सु॒मतिं॑ वि॒श्वज॑न्याम् ॥ ३.०५७.०६

जातवेदः- जातप्रज्ञ। वसो- शरण्य। अग्ने। या। ते- तव प्रमतिः। चित्रा- असाधारणी।
असश्चन्ती- असक्ता। पर्वतस्येव धारा। देव- द्योतनशील। पीपयत्- वर्धयति। ताम्।
विश्वजन्याम्- सर्वभूतहिताम्। सुमतिम्। प्रमतिम्। अस्मभ्यम्- नः। रास्व- देहि ॥६॥